

Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής

Πανελλήνια έρευνα για τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών στους μαθητές – Έρευνα ESPAD 2011 Αποτελέσματα για το Ν. Λέσβου

Σε συνεργασία με το Κέντρο Πρόληψης για μια ζωή χωρίς
εξαρτήσεις Ν. Λέσβου ΠΝΟΗ, το Κέντρο Πρόληψης της
Χρήσης Εξαρτησιογόνων Ουσιών Νήσου Λήμνου ΠΟΛΙΟΧΝΗ
και με τη συνεργασία και την επιχορήγηση του Ο.ΚΑ.ΝΑ

Χρηματοδότηση έρευνας ESPAD 2011:

Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ)

Υλοποίηση:

Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής με τα τοπικά Κέντρα Πρόληψης Ο.ΚΑ.ΝΑ / Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Επιστημονικά Υπεύθυνη έρευνας:

Άννα Κοκκέβη, Ομότιμη Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)
Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΙΨΥ)

Συνεργάτες στην υλοποίηση της έρευνας στο ΕΠΙΨΥ:

Τ. Φωτίου, Ε. Καναβού, Μ. Ξανθάκη, Μ. Σταύρου

Δειγματοληψία:

Clive Richardson, Καθηγητής

Οι στόχοι και η μεθοδολογία της Πανελλήνιας έρευνας για τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών στους μαθητές ESPAD 2011 παρουσιάζεται εκτενώς στην Έκθεση Αποτελεσμάτων που είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΕΠΙΨΥ (www.epipsi.gr).

Επιτρέπεται η χρήση των αποτελεσμάτων του παρόντος κειμένου με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρεται η πηγή.

Ν. ΛΕΣΒΟΥ

	N (%)
Επιλεγμένα σχολεία	13
Αρνήσεις και αντικαταστάσεις σχολείων	0 (0%)
Τελικό δείγμα σχολείων	13
Ενεργοί ¹ μαθητές στο δείγμα	750
Παρόντες μαθητές	676 (90,1%)
Αρνήσεις μαθητών	42 (6,2%)
Τελικό δείγμα μαθητών	634 (84,5%)
Αγόρια	325 (51,3%)
Κορίτσια	309 (48,7%)
Α' Γυμνασίου	108 (17%)
Β' Γυμνασίου	112 (17,7%)
Γ' Γυμνασίου	102 (16,1%)
Α' Λυκείου	111 (17,5%)
Β' Λυκείου	117 (18,5%)
Γ' Λυκείου	84 (13,2%)

¹ Εγγεγραμμένοι μαθητές στα τμήματα του δείγματος κατά το σχολικό έτος 2010-2011

των σταθμισμένων αναλύσεων για τη χρήση καπνού, οινοπνευματωδών και παράνομων ουσιών (ναρκωτικών) στο Ν. Λέσβου. Τα στοιχεία για το σύνολο των μαθητών του νομού παρατίθενται στο Γράφημα Β31 μαζί με τα αντίστοιχα του εθνικού δείγματος, ενώ μαζί με τα αντίστοιχα των άλλων νομών της χώρας παρουσιάζονται στον Πίνακα Β4 της Έκθεσης Αποτελεσμάτων.

Στο Ν. Λέσβου συμμετείχε στην έρευνα ESPAD του 2011 τυχαίο δείγμα 13 σχολικών μονάδων από όλον το νομό: 6 Γυμνάσια και 7 Λύκεια/ΕΠΑΛ. Κανένα σχολείο δεν αρνήθηκε τη συμμετοχή στην έρευνα.

634 μαθητές συμμετείχαν στην έρευνα (ποσοστό συμμετοχής 84,5%): 325 αγόρια (51,3%) και 309 κορίτσια (48,7%).

Ο ποιοτικός έλεγχος των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων οδήγησε στον αποκλεισμό 28 ερωτηματολογίων ως άκυρων (4,1%), εξαιτίας κυρίως του μεγάλου ποσοστού ασυμπλήρωτων ερωτήσεων και συστηματικών ασυνεπειών. Τα αποτελέσματα της έρευνας βασίστηκαν τελικά στα στοιχεία 606 ερωτηματολογίων.

Παρουσιάζονται ακολούθως τα αποτελέσματα

Νόμιμες Ουσίες

Κάπνισμα

Σύνολο: Σχεδόν 1 στους 4 μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα (24,3%) αναφέρει ότι κάπνισε (≥ 1 φορά) τον τελευταίο μήνα πριν από την έρευνα. *Συστηματικός* καπνιστής (καπνίζει καθημερινά) είναι 1 στους 6 μαθητές (16,5%), ενώ *βαρύς* καπνιστής (καπνίζει τουλάχιστον μισό πακέτο τσιγάρα την ημέρα) είναι 1 στους 22 (4,9%).

Φύλο: Σε παρόμοια ποσοστά καπνίζουν τα αγόρια και τα κορίτσια (≥ 1 φορά τον τελευταίο μήνα: 23,7% και 23%, *καθημερινά*: 15,4% και 16,4%, *βαριά*: 5,5% και 4,3% αντίστοιχα).

Ηλικία: Έχουν καπνίσει τον τελευταίο μήνα πριν από την έρευνα το 4,7% των μαθητών ηλικίας 13-14 ετών, σχεδόν 1 στους 4 ηλικίας 15-16 ετών (23,5%) και 2 στους 5 μαθητές ηλικίας 17-18 ετών (40,5%). *Καθημερινά καπνίζουν* το 2,6% των εφήβων ηλικίας 13-14 ετών, 1 στους 7 ηλικίας 15-16 ετών (14,8%) και 2 στους 7 εφήβους 17-18 ετών (29,3%) (στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των τριών ηλικιακών ομάδων στις δύο προαναφερθείσες συμπεριφορές). *Καπνίζουν τουλάχιστον μισό πακέτο τσιγάρα την ημέρα* το 1,9% των μαθητών ηλικίας 15-16 ετών και 1 στους 10 ηλικίας 17-18 ετών (10,5%) (στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ αυτών των ηλικιακών ομάδων). Κανένας έφηβος 13-14 ετών δεν καπνίζει *βαριά*.

Οινοπνευματώδη

Σύνολο: Δύο στους 3 μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα (71,2%) ήπιαν κάποιο οινοπνευματώδες ποτό τον τελευταίο μήνα πριν από την έρευνα και ο 1 στους 7 (15,5%) τουλάχιστον 10 φορές. Σχεδόν 1 στους 6 μαθητές του συνόλου των συμμετεχόντων (16,8%) αναφέρει ότι έχει μεθύσει τουλάχιστον 3 φορές στη ζωή του. Ποσοστό 48,5% των μαθητών ηλικίας 15-19 ετών ήπιαν 5 ή περισσότερα ποτά στη σειρά τουλάχιστον 1 φορά το μήνα πριν από την έρευνα (υπερβολική χρήση).

Φύλο: Συγκριτικά με τα κορίτσια, περισσότερα αγόρια ήπιαν κάποιο οινοπνευματώδες ποτό τουλάχιστον 10 φορές τον τελευταίο μήνα πριν από την έρευνα (19,5% των αγοριών έναντι 11,7% των κοριτσιών), ενώ σε παρόμοια ποσοστά αναφέρουν ότι ήπιαν τουλάχιστον 1 φορά τον τελευταίο μήνα (74,4% των αγοριών και 68,1% των κοριτσιών) και ότι έχουν μεθύσει τουλάχιστον 3 φορές στη ζωή τους (18,6% έναντι 15% αντίστοιχα). Τουλάχιστον 1 φορά μέσα στον τελευταίο μήνα έκαναν υπερβολική κατανάλωση οινοπνευματωδών περισσότερα από τα μισά αγόρια ηλικίας 15-19 ετών (56,8%) και το 40,9% των κοριτσιών αντίστοιχων ηλικιών (στατιστικά σημαντική διαφορά).

Ηλικία: Κατανάλωσαν κάποιο οινοπνευματώδες ποτό τον τελευταίο μήνα πριν από την έρευνα οι μισοί έφηβοι ηλικίας 13-14 ετών (50,8%) και η πλειονότητα των άλλων δύο ηλικιακών ομάδων (74,1% ηλικίας 15-16 ετών και 85,8% ηλικίας 17-18 ετών) (στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ όλων των ηλικιακών ομάδων). Σε ποσοστό 4,8% οι μαθητές ηλικίας 13-14 ετών, 16,6% ηλικίας 15-16 ετών και 22,2% ηλικίας 17-18 ετών ήπιαν οινοπνευματώδη τουλάχιστον 10 φορές τον τελευταίο μήνα πριν από την έρευνα (στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ μόνο των 13-14 ετών και των άλλων ηλικιακών ομάδων). Έχουν μεθύσει τουλάχιστον 3 φορές στη ζωή τους: 1 στους 25 μαθητές ηλικίας 13-14 ετών (4,2%), σχεδόν 1 στους 8 ηλικίας 15-16 ετών (13,5%) και 2 στους 7 ηλικίας 17-18 ετών (30,5%) (στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των τριών ηλικιακών ομάδων). Έκαναν υπερβολική κατανάλωση οινοπνευματωδών τουλάχιστον 1 φορά τον τελευταίο μήνα το 41,3% των εφήβων ηλικίας 15-16 ετών και 1 στους 2 ηλικίας 17-18 ετών (54,1%) (στατιστικά σημαντική διαφορά).

Παράνομες Ουσίες

Οποιαδήποτε παράνομη ουσία

Μαθητές 13-14 ετών: Κανένας μαθητής από αυτή την ηλικιακή ομάδα δεν ανέφερε χρήση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας (κάνναβης ή/και έκστασης).

Μαθητές 15-19 ετών: Ένας στους 8 μαθητές ηλικίας 15-19 ετών (13,6%) έχει κάνει χρήση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας (κάνναβης, ηρωίνης, κοκαΐνης, αμφεταμίνες, κρακ, έκσταση, LSD, μαγικά μανιτάρια, GHB) τουλάχιστον 1 φορά στη ζωή του. Τη συμπεριφορά αυτή αναφέρουν σημαντικά περισσότεροι μαθητές ηλικίας 17-18 ετών (21,1%) από ό,τι εκείνοι

ηλικίας 15-16 ετών (4,7%). Το 12,3% των αγοριών και το 14,9% των κοριτσιών έχουν κάνει χρήση κάποιας παράνομης ουσίας.

Κάναβη

Σύνολο: Το 8,5% του συνόλου των μαθητών έχουν κάνει χρήση κάνναβης τουλάχιστον 1 φορά στη ζωή τους, και τουλάχιστον 3 φορές έχουν κάνει το 5,6%.

Φύλο: Έχουν κάνει χρήση κάνναβης τουλάχιστον 1 φορά στη ζωή τους το 7,7% των αγοριών και το 9,3% των κοριτσιών, και σε παρόμοια ποσοστά τουλάχιστον 3 φορές (5,3% και 5,9% αντίστοιχα).

Ηλικία: Χρήση κάνναβης παρατηρείται μεταξύ των μαθητών ηλικίας άνω των 14 ετών, ενώ κανένας μαθητής ηλικίας 13-14 ετών δεν ανέφερε κάτι τέτοιο. Επίσης, σημαντικά υψηλότερα ποσοστά εφήβων ηλικίας 17-18 ετών έχουν κάνει χρήση κάνναβης στη ζωή τους τουλάχιστον 1 φορά όπως και τουλάχιστον 3 φορές (20,2% και 12,9%) σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσοστά εκείνων 15-16 ετών (3,8% και 2,3%).

Πρόσφατη χρήση κάνναβης (μαθητές 15-19 ετών): Το 3% των εφήβων ηλικίας 15-16 ετών και το πενταπλάσιο ποσοστό εκείνων ηλικίας 17-18 ετών (16,1%) έκαναν χρήση κάνναβης τουλάχιστον 1 φορά τον τελευταίο χρόνο πριν από την έρευνα (σημαντική διαφορά μεταξύ αυτών των δύο ηλικιακών ομάδων), ενώ αντίστοιχα τον τελευταίο μήνα το 6,9% και το 2%. Όσον αφορά την πρόσφατη χρήση κάνναβης στα δύο φύλα αυτών των ηλικιών, το 8,4% των αγοριών και το 11,5% των κοριτσιών έκαναν χρήση τουλάχιστον 1 φορά τον τελευταίο χρόνο, και αντίστοιχα το 4,5% και 5,4% έκαναν χρήση τουλάχιστον 1 φορά τον τελευταίο μήνα.

Έκσταση

Σε ποσοστό 1,3% οι μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα ανέφεραν ότι έχουν κάνει χρήση της ουσίας έκσταση έστω και 1 φορά στη ζωή τους (1,4% ηλικίας 15-16 ετών και 2,4% ηλικίας 17-18 ετών). Κανένας από την ηλικιακή ομάδα 13-14 ετών δεν ανέφερε αυτή τη συμπεριφορά. Παρόμοια ποσοστά αγοριών (1,7%) και κοριτσιών (0,9%) έχουν κάνει χρήση της ουσίας έκσταση.

Άλλες ουσίες

Εισπνεόμενες ουσίες

Ένας στους 7 μαθητές του συνόλου των συμμετεχόντων (14,2%) έχει κάνει χρήση εισπνεόμενων ουσιών (π.χ. κόλλα, βενζίνη) τουλάχιστον 1 φορά στη ζωή του (5,7% ηλικίας 13-14 ετών, 20,7% ηλικίας 15-16 ετών και 16,5% ηλικίας 17-18 ετών) (στατιστικά σημαντικές διαφορές μόνο μεταξύ των 13-14 ετών και των άλλων ηλικιακών ομάδων). Δεν καταγράφονται

σημαντικές διαφορές μεταξύ των αγοριών (16%) και των κοριτσιών (12,5%) στη χρήση εισπνεόμενων ουσιών.

Ηρεμιστικά/Υπνωτικά

Ποσοστό 9,6% του συνόλου των μαθητών έχουν κάνει χρήση ηρεμιστικών ή υπνωτικών χωρίς τη σύσταση γιατρού τουλάχιστον 1 φορά στη ζωή του (το 3,7% ηλικίας 13-14 ετών, το 10,2% ηλικίας 15-16 ετών και το 14,5% ηλικίας 17-18 ετών) (στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ μόνο των ομάδων 13-14 ετών και 17-18 ετών). Παρόμοιο ποσοστό αγοριών (8,1%) και κοριτσιών (11%) έχουν κάνει χρήση ηρεμιστικών ή υπνωτικών χωρίς τη σύσταση γιατρού.

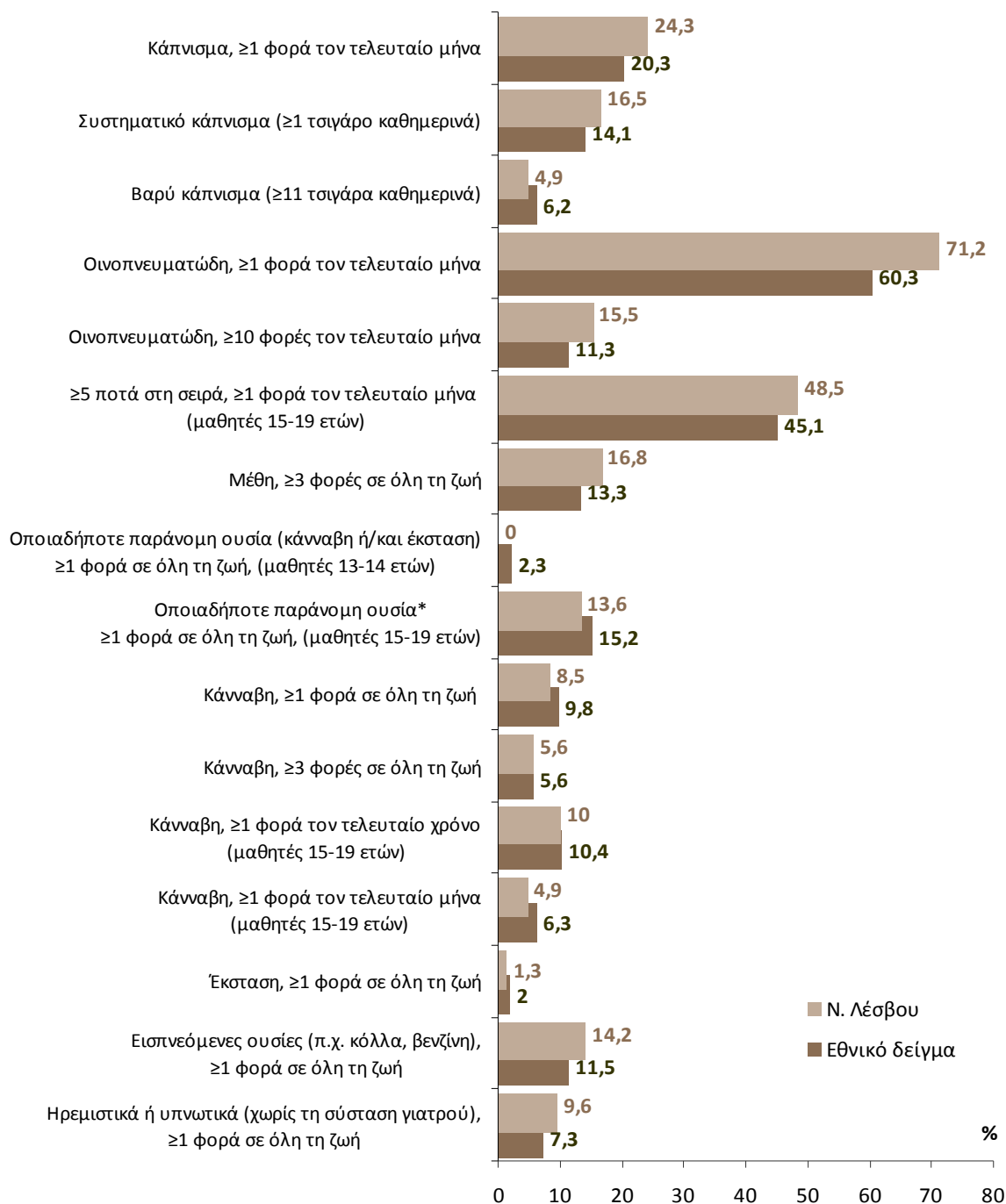
Σύγκριση του Ν. Λέσβου με τους άλλους νομούς της περιφέρειας Β. Αιγαίου και με το εθνικό δείγμα

Σε επίπεδο περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, τα ποσοστά των μαθητών του Ν. Λέσβου δε διαφέρουν σημαντικά σε καμία από τις συμπεριφορές που σχετίζονται με τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών από τα αντίστοιχα των μαθητών του Ν. Χίου και του Ν. Σάμου.

Συγκριτικά με το εθνικό δείγμα, ο Ν. Λέσβου βρίσκεται κοντά στο μέσο όρο στην πλειονότητα των συμπεριφορών που σχετίζονται με χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών (Γράφημα Β31). Ωστόσο, περισσότεροι μαθητές στο Ν. Λέσβου συγκριτικά με το σύνολο των μαθητών της χώρας αναφέρουν ότι κάπνισαν τον τελευταίο μήνα και ότι ήπιαν κάποιο οινόπνευμα *ώδες* ποτό τουλάχιστον 1 φορά το μήνα όπως και τουλάχιστον 10 φορές (Γράφημα Β31).

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Ν. Λέσβου κατατάσσεται: στην 1^η θέση με το υψηλότερο ποσοστό στη χρήση εισπνεόμενων ουσιών, στη 2^η θέση στην κατανάλωση οινόπνευματων *ωδών* τουλάχιστον 1 φορά το μήνα, στην 4^η θέση στο κάπνισμα τουλάχιστον 1 φορά το μήνα και στη χρήση ηρεμιστικών ή υπνωτικών χωρίς τη σύσταση γιατρού, στην 6^η θέση στη συχνή κατανάλωση οινόπνευματων *ωδών* (≥10 φορές το μήνα) και στην 8^η θέση στο συστηματικό κάπνισμα. Το 6^ο χαμηλότερο ποσοστό μαθητών της χώρας καταγράφεται στο νομό αυτό αναφορικά με τη χρήση έκστασης.

Γράφημα Β31: Χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών στο Ν. Λέσβου σε σύγκριση με το εθνικό δείγμα (μαθητές 13-19 ετών) (%)

*Περιλαμβάνονται: κάνναβη, έκσταση, κοκαΐνη, κρακ, αμφεταμίνες, LSD, μαγικάμανιτάρια, ηρωίνη, GHB